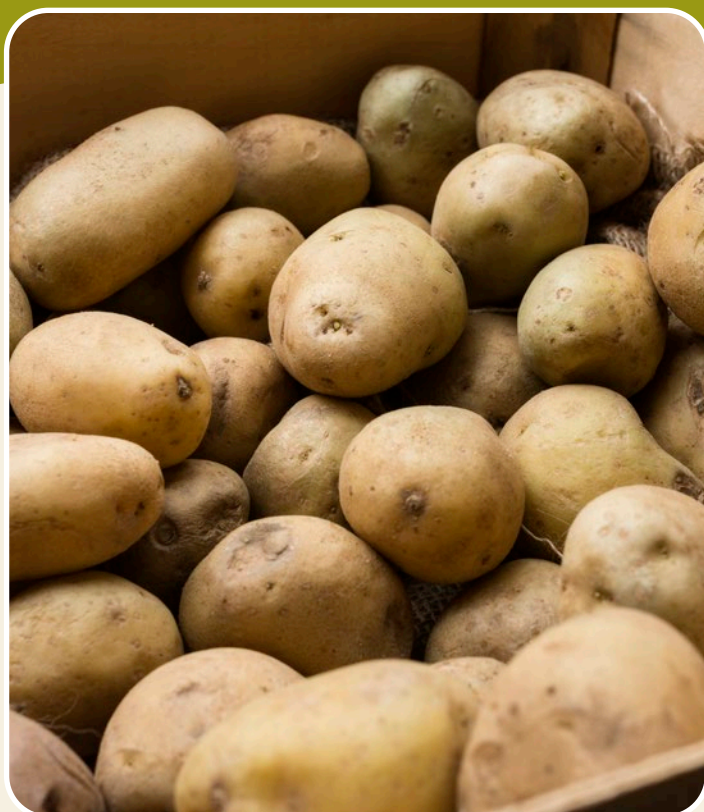

GUÍAS DE CULTIVO

ECOLÓXICO

#14

CULTIVO DA PATACA

TÉCNICAS, ASOCIACIÓNS
E CONTROL DE PRAGAS

Introdución

A pataca (*Solanum tuberosum*) é unha das hortalizas máis cultivadas en Galicia, sendo fundamental na dieta local e na economía agrícola da rexión. O cultivo ecolóxico da pataca permite obter **tubérculos de alta calidade mentres se promove a sustentabilidade e a preservación do medio ambiente**. Este artigo ofrece unha visión técnica sobre o cultivo ecolóxico da pataca en Galicia, abordando métodos para combater pragas e enfermidades de forma ecolóxica, marcos de plantación, asociacións beneficiosas e épocas recomendadas para a sementeira e a plantación.

Características do cultivo da pataca

Condições climáticas

A pataca é unha planta que se adapta ben ao clima temperado e húmido de Galicia.

- **Temperatura:** A pataca prospera a temperaturas entre 12 e 20°C. Temperaturas abaixo de 7°C ou superiores a 25°C poden afectar negativamente ao desenvolvemento das plantas e á calidade dos tubérculos.
- **Humidade:** Require unha humidade constante para un crecemento óptimo. O exceso de humidade pode provocar podremia, mentres que a falta de auga pode afectar o tamaño e a calidade dos tubérculos.
- **Luz:** A pataca necesita unha boa exposición solar, con polo menos 6 horas de luz directa ao día, para garantir un crecemento robusto e a formación de tubérculos de boa calidade.

Requerimentos do solo

- **Tipo de solo:** A pataca require solos ben drenados, ricos en materia orgánica e con boa capacidade de retención de humidade. Solos compactos ou pesados poden afectar o desenvolvemento das raíces e a calidade dos tubérculos.
- **pH:** O pH ideal do solo está entre 5,5 e 6,5. Solos moi ácidos ou alcalinos poden reducir a dispoñibilidade de nutrientes e afectar o crecemento das plantas.
- **Fertilidade:** Incorporar materia orgánica, como compost ou esterco ben descomposto, mellora a fertilidade do solo e proporciona os nutrientes necesarios para o desenvolvemento das patacas.

Épocas de plantación

A elección da época de plantación é fundamental para garantir unha boa colleita de patacas, adaptada ás condicións climáticas de Galicia.

Sementeira de primavera

- **Época:** A sementeira debe realizarse entre marzo e abril, cando as temperaturas do solo superen os 7°C.
- **Colleita:** A colleita ten lugar entre xullo e setembro, dependendo da variedade e das condicións climáticas.

Métodos de sementeira

- **Preparación do solo:** O solo debe ser preparado cunha labranza superficial para mellorar a aireación e a estrutura.
- **Plantación dos tubérculos:** Os tubérculos de pataca deben ser plantados a unha profundidade de 10-15 cm e a unha distancia de 30-40 cm entre plantas, e a 75-90 cm entre fileiras.
- **Espazamento:** Mantendo un espazamento adecuado entre as plantas e as fileiras, a aireación e a accesibilidade para traballos posteriores son melloradas.

Marcos de plantación

O espazamento adecuado e o marco de plantación son cruciais para garantir unha boa produción de patacas.

- **Espazamento entre plantas:** 30-40 cm entre plantas para permitir un desenvolvemento adecuado dos tubérculos e facilitar a ventilación.
- **Espazamento entre fileiras:** 75-90 cm entre fileiras para facilitar a mantención e a colleita.

Asociacións beneficiosas

A correcta asociación de cultivos pode mellorar a saúde das plantas e aumentar a produtividade, ao tempo que controla pragas e enfermidades.

- **Mourón** (*Spinacia oleracea*): A asociación con mourón pode ser beneficiosa, xa que os mouróns poden cubrir o solo e reducir a presenza de malas herbas.
- **Allos e cebolas**: Plantar allos e cebolas ao redor das patacas pode repeler pragas como o escaravello da pataca (*Leptinotarsa decemlineata*) e o pulgón.
- **Favas e legumes**: As favas e outros legumes melloran a estrutura do solo e proporcionan nitróxeno, favorecendo o crecemento das patacas.

Evitar: Non plantar patacas cerca de tomates ou outras solanáceas, como pementos e berenxenas, para evitar a propagación de enfermidades.

Control de pragas e enfermidades

O control ecolóxico de pragas e enfermidades é esencial para manter a saúde das plantas e minimizar o impacto ambiental.

Pragas comúns e control ecolóxico

Escaravello da pataca (*Leptinotarsa decemlineata*)

- **Síntomas:** Dano nas follas que se traduce en defoliación e redución da calidade dos tubérculos.
- **Control:** Uso de trampas de feromona para monitoreo e control. Aplicación de extractos de neem e insecticidas ecolóxicos a base de *Bacillus thuringiensis* pode ser efectivo.

Pulgón (*Aphis fabae*)

- **Síntomas:** Colonias que se alimentan das follas e causan deformacións e debilitamento das plantas.
- **Control:** Introducción de depredadores naturais como xoaniñas e crisopas. Aplicación de xabón potásico ou aceite de neem tamén pode reducir a poboación de pulgóns.

Mosca da pataca (*Sciaridae*)

- **Síntomas:** Larvas que se alimentan das raíces e provocan marchitamentos.
- **Control:** Uso de trampas adhesivas e aplicación de nematodos beneficiosos que controlan as larvas do solo.

Enfermidades comúns e control ecolóxico

Mildiu (*Phytophthora infestans*)

- **Síntomas:** Manchas negras nas follas e podremia dos tubérculos.
- **Control:** Mellora da ventilación entre plantas e uso de variedades resistentes. Aplicación de tratamentos con cobre e decocções de cola de cabalo para a prevención.

Podremia das raíces (*Fusarium spp.*)

- **Síntomas:** Pudrición e descomposición das raíces e tubérculos.
- **Control:** Uso de solos ben drenados e aplicación de fungos beneficiosos como *Trichoderma* para combater patóxenos no solo.

Rizoctonia (*Rhizoctonia solani*)

- **Síntomas:** Dano nas raíces e na base das plantas, que pode levar a unha rotura prematura.
- **Control:** Mantemento de boas prácticas de hixiene e rotación de cultivos. Aplicación de compost e mellora da estrutura do solo.

Prácticas de mantemento ecolóxico

- **Rotación de cultivos:** A rotación de cultivos é esencial para evitar a acumulación de patóxenos e pragas específicas. Cambiar a ubicación das patacas cada ano axuda a manter a saúde do solo e reducir o risco de enfermidades.
- **Acolchado:** O acolchado con materiais orgánicos, como palla ou compost, axuda a conservar a humidade do solo, controlar malas herbas e mellorar a estrutura do solo.
- **Rego:** O rego regular é esencial para manter unha humidade constante, especialmente durante períodos secos. O rego por goteo é recomendable para minimizar a humidade sobre as follas e reducir o risco de enfermidades.

- **Control de malas herbas:** A eliminación manual de malast herbas e o uso de acolchado para minimizar a competencia por nutrientes e espazo.
- **Fertilización:** Aplicar compost ou esterco ben descomposto antes da plantación e durante o ciclo de crecemento para garantir un subministro adecuado de nutrientes.
- **Eliminación de restos de cultivos:** Recoller e eliminar restos vexetais despois da colleita para reducir a presenza de patóxenos no campo.

Conclusión

O cultivo ecolóxico da pataca en Galicia representa unha alternativa sostible que favorece a saúde do solo, a biodiversidade e a calidade dos alimentos. A través da aplicación de prácticas adecuadas para o control de pragas e enfermidades, marcos de plantación correctos e asociacións beneficiosas, os agricultores poden obter colleitas exitosas e promover **unha agricultura máis respectuosa co medio ambiente**. Estas prácticas non só melloran o rendemento das colleitas, senón que tamén contribúen ao desenvolvemento dunha agricultura máis sostible e resiliente en Galicia.

HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

